

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
Biblioteka

A.508/41/3

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

DZIEJE

NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

1939

<http://rcin.org>

3-2009

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLI
2009
3**

WARSZAWA 2009

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 565/DWB/P/2009)

KOMITET REDAKCYJNY

Krzysztof Kawalec, Tadeusz Kisielewski, Piotr Łossowski, Piotr Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Andrzej Nowak, Tadeusz Radzik, Wojciech Rojek,
Tomasz Schramm, Rafał Stobiecki, Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja,
Jacek Tebinka, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (sekretarz), Magdalena Hułas,
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Krzysztof Michałek,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2009

Wydawca: Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4
tel./fax (+4822) 839-08-38
e-mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Spis treści

Od Redakcji	3
-------------------	---

STUDIA I ARTYKUŁY

Marek Kornat — <i>Zrozumieć system wersalski, czyli o genezie II wojny światowej</i>	5
--	---

PRZEGLĄD BADAŃ

Michał Jerzy Zacharias — <i>Rok 1939. Fakty, hipotezy, opinie, interpretacje</i>	33
Piotr Madajczyk — <i>II wojna światowa w historiografii niemieckiej</i>	59
Wojciech Materski — <i>Rok 1939 w historiografii rosyjskiej</i>	73
Jacek Tebinka — <i>Przegląd brytyjskiej literatury naukowej na temat wydarzeń 1939 roku</i>	89
Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — <i>Rok 1939 w historiografii francuskiej</i>	103
Krzysztof Michałek — <i>Rok 1939 w historiografii amerykańskiej</i>	121
Andrzej Essen — <i>Rok 1939 w historiografii czeskiej</i>	133
Dušan Segeš — <i>Wrzesień w cieniu marca: rok 1939 w słowackiej historiografii po 1989 roku</i>	141
Ihor Iljuszyn — <i>Preludium wojny i wrzesień 1939 roku w posowieckiej ukraińskiej historiografii</i>	155
Daniel Boćkowski — <i>Współczesna historiografia białoruska wobec 17 września 1939 roku</i>	165
Janusz Czechowski — <i>Wojna zimowa w ocenie fińskich historyków</i>	171
Paweł Jaworski — <i>Rok 1939 z perspektywy Sztokholmu — przegląd badań historyków szwedzkich</i>	183
Emilia Denkiewicz-Szczepaniak — <i>II wojna światowa w historiografii norweskiej</i>	193
Ryszard Żelichowski — <i>Holenderska historiografia wobec wydarzeń 1939 roku</i>	207
Kim Christiaens, Idesbald Goddeeris — <i>Polski Wrzesień w belgijskiej historiografii</i>	219
Piotr Bednarz — <i>Szwajcarska historiografia II wojny światowej — główne zagadnienia</i>	229

DYSKUSJE I POLEMIKI

Robert Michulec — <i>Korpus Interwencyjny — polski wkład w wybuch II wojny światowej</i> ..	241
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Tomasz Schramm — <i>Nad najnowszą książką Normana Daviesa</i>	251
* * *	
Marek Kornat, <i>Polityka równowagi 1934–1939. Polska między Wschodem a Zachodem</i> — Michał Jerzy Zacharias	265
<i>Shared History — Divided Memory. Jews and Others In Soviet–Occupied Poland, 1939–1941</i> , eds. Elazar Barkan, Elizabeth A. Cole, Kai Struve — Daniel Boćkowski	274
Rafał Wnuk, „ <i>Za pierwszego Sowietą</i> ”. <i>Polska konspiracja na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939–czerwiec 1941)</i> — Krzysztof Jasiewicz	278
Jochen Böhrer, <i>Auftakt zum Vernichtungskrieg. Die Wehrmacht in Polen 1939</i> — Arkadiusz Piętaś	284

Wśród naszych Autorów m.in.:

Dr Piotr Bednarz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Dr hab. Daniel Boćkowski — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Kim Christiaens — doktorant w Katholieke Universiteit w Leuven (Belgia)

Dr Janusz Czechowski — adiunkt w Instytucie Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku

Dr hab. Małgorzata Denkwicz-Szczepaniak — prof. w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr hab. Andrzej Essen — prof. w Instytucie Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Dr hab. Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr Idesbald Goddeeris — w Katholieke Universiteit w Leuven (Belgia)

Prof. dr Ihor Iljuszyn — w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Słowistycznego w Kijowie (Ukraina)

Prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Paweł Jaworski — w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego

Dr hab. Marek Kornat — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Krzysztof Michałek — w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego

Dr hab. Jacek Tebinka — prof. w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Gdańskiego

Prof. dr hab. Piotr Madajczyk — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Arkadiusz Pięta — adiunkt w Akademii Polonijnej w Częstochowie

Prof. dr hab. Tomasz Schramm — w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dr Dušan Segeš — adiunkt w Instytucie Historii Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie (Słowacja)

Dr hab. Michał J. Zacharias — prof. w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Dr hab. Ryszard Żelichowski — docent w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pisemem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na **2009 r. — 20 zł.**
Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata krajowa: przez „RUCH” S.A. — wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania.

Prenumerata opłacana w zlotówkach ze zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, tel. (+4822) 532-87-31, 532-82-23 — prenumerata płatna w walucie obcej; tel. (+4822) 532-88-16, 532-87-34 (dla osób fizycznych), 532-88-19 (dla osób prawnych)
— infolinia 0 804 200 600

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Oddziału.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Poczтовым należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku SWIFT banku: PKOPPLPWWA4

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +4822 532-87-31.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03-933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)
Nakład 500 egz.

ISSN 0419-8824

<http://rcin.org.pl>